

Dr. Povilas JAKUČIONIS

Besiblašantis lyderis ir skaudžios jo programos pasekmės

Vos pradėjusios dirbti naujos valdančiosios daugumos lyderių ėmėsi kritikuoti ne tiek opozicija, kiek politologai ir žurnalistai. Tačiau atrodo – kritika turi pagrindą.

Vieni apžvalgininkai Algirdą Butkevičių laiko jo silpnųjų, kiti Viktoro Uspaskicho užmačių įkaitu ir auka. Gal ir viena, ir kita yra teisybė, bet neatmestina, kad atėjęs socdemų ir kitų koalicijos partnerių įsipareigojimų rėmėjams iš Rytų vykdymo laikas. Gal V. Uspaskichas yra tik įgaliotas tų įsipareigojimų „išmušinėtojas“? Nieko nepadarysi, jei atėjo skolų mokėjimo metas.

Kęstutis Girnius „Delfi.lt“ rašo, kad vyksta A. Butkevičiaus savikompromitacija. Jis blaškosi, vis keičia nuomonę, lyg neturi aiškios pozicijos nei vizijos, kaip toliau tvarkyti Lietuvos reikalus. Blaškosi dėl atominės elektrinės statybos, nors sprendimas buvo priimtas dar praėjusioje socdemų kadencijoje. Kalba apie taiką su „Gazprom“, tikintis dujų kainų nuolaidų (nors iki šiol be politinių nuolaidų to niekam nėra pavykę). Vieną dieną balsuoja prieš Konstitucinio Teismo nutarimo vykdymą, rytojaus dieną – už tą nutarimą. Pasiskelbęs vykdyti principingą politiką, balsuoja už teisiamųjų suole sėdinčio Vytauto Gapšio skyrimą Seimo pirmininko pirmuoju pavaduotoju. Vos ne dukart per dieną keičia nuomonę apie kandidatus į ministrus. Galiausiai tas principingumas pasirodys tik balsuojant Seime dėl trijų Darbo partijos narių neliečiamybės atėmimo.

Pats A. Butkevičius žiniasklaidai yra pareiškęs, kad jokių revoliucijų nebus. Tačiau tuo tenka rimtai suabejoti skaitant išdėstytus pirmuosius naujos Vyriausybės darbus. Dalis tų darbų atrodo lyg būtų išeinančios Vyriausybės darbų tąsa. Pavyzdžiui: pagrindinis ūkio augimo stabdys – investicijų trūkumas. Skatinti investicijas taikant lengvatinį pelno mokesčio tarifą. „Rudo lauko“ investicijos (apleisčių gamyklų infrastruktūros panaudojimas) yra ypač skatintinas;

remti bendros Baltijos šalių elektros energijos rinkos sukūrimą, jungčių su Lenkija ir Švedija tiesimą, suskystintų dujų terminalo statybą; nuo pavasario pradėti daugiabučių renovavimo darbus; skatinti smulkų ir vidutinį verslą mokesstinėmis lengvatomis.

Tačiau kiti darbai verčia suklusti, ar nebus sukama atgal Rytų kryptimi, ar nebus išlaidaujama? Kaip antai: sudaryti darbo grupes atlikti visų ministerijų veiklos auditą ir peržiūrėti 2013 metų biudžeto projektą (ne kitaip, kaip didinant išlaidas); energetikos prioritetą – biokuro naudojimo plėtra (energetinės nepriklausomybės neliko); atsisakyti senų dogmų ir baubų, ir vertinti užsienio politiką pagal naudą Lietuvai; visą dėmesį skirti ne į biudžeto ir nacionalinių fondų išlaidų mažinimą, o į ekonomikos atsigavimo generuojamą pajamų didinimą. Išeitų, kad taupymo politikos ir energetinės nepriklausomybės atsisakoma.

A. Butkevičiaus Vyriausybės programoje planuojama įvesti didesnę turto mokestį, nustatyti aukštesnius nekilnojamojo turto mokesčių tarifus prabangos turtui ir progresyviuosius gyventojų pajamų mokesčius. Įvesti bendrą nekilnojamojo turto ir žemės mokestį (tai bandė padaryti ir A. Kubiliaus Vyriausybė, bet nespėjo). Žadama atkurti pensijas (jos jau atkurtos, išskyrus valstybines) ir atlyginimus (valstybės tarnautojams?), vidutinę pensiją priartinti prie 40 procentų vidutinio darbo užmokesčio dydžio (ne aišku ar neto, kas jau yra, ar bruto?).

Šešioliktoji Vyriausybė, vykdydama referendumą išreikštą piliečių valią, VAE statybos projekto netęs (žadėjo gerai susipažinti, išsiaiškinti su „Hitachi“ ir tada spęsti). Bet tės elektros energijos tinklų jungčių su Švedija ir Lenkija darbus taip, kad „tapti elektros energijos perdavimo tiltu tarp ES ir Rytų kaimynų, sujungti šias dvi dideles vartojimo rinkas, sukurti dviejų skirtingų elektros energijos sistemų sinchronizavimo ir koordinavimo mechanizmą“.

(keliamo į 2 psl.)

Daina skambėjo bažnyčios skliautais

Kaip ir kasmet lapkritį Kuršėnų Šv. Jono Krikštytojo bažnyčioje surengtas respublikinis tryliktasis buvusių politinių kalinių ir tremtinių mišrių chorų festivalis, skirtas šv. Cecilijos, chorų globėjos, garbei.

Į festivalį šiemet atvyko buvusių tremtinių ir politinių kalinių mišrūs chorai iš Jonavos, Jurbarko, Kėdainių,

Kuršėnų, Marijampolės, Mažeikių ir Ukmergės.

Po šv. Mišių, aukotų klebono Sauliaus Paliūno, koncertą pirmieji pradėjo Šiaulių Sauliaus Sondeckio menų mokyklos liaudies instrumentų orkestras, vadovaujamas Regiono Vaisnorienės. Jie atliko Jono Švedo, Algimanto Bražinsko kūrinis. Jungtinis choras

atliko patriotines, laiko patikrintas dainas Maironio, Justino Marcinkevičiaus, Bernardo Brazdžionio žodžiais.

Maironio „Lietuva brangi“, kuria buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai pradėjo šventę, pritarė visi koncerto klausytojai. Festivalio dainos po bažnyčios skliautais skambėjo jaudinančiai ir didingai. Jungtiniam chorui akompanavo Šiaulių rajono savivaldybės kultūros centro liaudies muzikos kapela „Salduva“, vadovaujama Algimanto Jono Bertšiaus. Koncertą vedė ir eiles skaitė Paulius Mylė.

Festivalio organizatorės – LPKTS Kuršėnų filialo pirmininkė Aniceta Griekšienė ir choro „Tremties varpai“ vadovė Jovita Bražukienė – džiaugėsi, kad į Kuršėnus visada mielai suvažiuoja buvusių tremtinių ir politinių kalinių chorai iš visos šalies. Na, o kuršėniškiai ne tik suteikia galimybę svečiams pakoncertuoti, bet ir suruošia šventinę vakaronę, apdovanoja svečių gėlėmis ir padėkos raštais.

Vilhelma ŠOPIENĖ

Kuršėnų Šv. Jono Krikštytojo bažnyčioje vyko buvusių politinių kalinių ir tremtinių mišrių chorų festivalis, skirtas šv. Cecilijos, chorų globėjos, garbei

Skaudžiausio tautos istorijos laikotarpio dainų nepajėgi paslėpti užmarštis. Jos tarsi rūkas virš pievų kilo, veržėsi aukštyn jau tada, kai buvo užrašytos ir padėtos į slapčiausias kerteles. Bijota, kad nepatektų į sribų rankas. Ne visi kūrėjai drįso pasirašyti tikrąsias savo pavardes, kad neišsiųstų į Sibiro platybes. Dainavos apygardos partizanai dainavo apie Laisvės kovą, tremtį, meilę Tėvynei. Kiekvienam žuvusiajam atminti gimdavo nauja daina...

Rezistencijos laikotarpio dainos mums primena jaunystės dienas. Okupantas bijojo tiesos žodžio ir ypač – patriotinės dainos.

(keliamo į 4 psl.)

„Vilties“ dainos, sugražinusios į jaunystę

„Vilties“ dainininkes sveikino LPKTS pirmininko pavaduotojas Gediminas Uogintas Domanto Pipa nuotr.

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“ 2013 metams!

„Lietuvos pašto“ skyriuose ir internetu prenumerata.post.lt jau galite užsiprenumeruoti savaitraštį „Tremtinys“. Prenumerata bus priimama iki gruodžio 15 dienos.

Prenumeratos indeksas 0117, kaina: 1 mėn. – 8,16 Lt, 3 mėn. – 24,48 Lt, 6 mėn. – 48,96 Lt, 12 mėn. – 97,92 Lt.

Kitamet „Tremtinys“ išeis keturis kartus per mėnesį, tačiau kartą per mėnesį jį išleisime didesnę – 12 puslapių.

Dėkojame visiems skaitytojams ir tikimės jūsų palaikymo ateinančiais 2013 metais.

Besiblašantis lyderis ir skaudžios jo programos pasekmės

(atkelta iš 1 psl.)

Čia reikėtų stabtelėti. Visos Lietuvos ateities požiūriu – tai apverktinas projektas. Vietoj kurtos ir nebaigtos kurti energetinės nepriklausomybės gauname dar didesnę priklausomybę nuo Rusijos. Atrodo, žadama visą Lietuvos elektros energijos infrastruktūrą pajungti Rusijos elektros energijos tranzitui į Vakarų tarnystei, taip pat, žinoma, ir Astravo bei Karaliaučiaus krašto AE nešvariai produkcijai. Kitaip Rusija rastų patogesnių jungčių vietų tiesiog per Lenkiją ar Ukrainą. Galima laukti, kad ir Klaipėdos SDT taps ne tiek dujų importo iš Vakarų, kiek rusiškų dujų eksporto į Vakarų objektu. Kita vertus, visa šių darbų kaina gali viršyti VAE statybos išlaidų Lietuvos dalies kainą.

Vadinasi, netenkame modernios ir ekonomiškos VAE ir kitų labai vertingų Japonijos investicijų. Netenkame modernios Lietuvos vizijos. Užsienio investicijos jau nuo rudens pradžios sustojo. Tampame žemos kvalifikacijos darbininkų ir valstiečių šalimi, Rusijos ekonominės – žaliavinės ekspansijos tramplynu. Ši tramplyną statysime savo šalies ir ES lėšomis. Rusija, laukdama naudos, liks šešėlyje. Atsisakydami VAE atsisakome 4 tūkstančių aukštos kvalifikacijos ir gerai apmokamų darbo vietų ir apie milijardo litų kasmetinių įplaukų į Lietuvos biudžetą. Vietoj to kasmet už elektros energiją po milijardą litų mokėsime Rusijai. Ar ne „monkės“ biznis?

Žiniasklaidoje rašoma, kad daug išlaidavimų populistai žadėjo prieš rinkimus: PVM lengvatų vaistams, maisto produktams, viešbučiams, spaudai, meninei bei intelektualinei veiklai; minimalios algos, pensijų, vaistų kompensuojamos dalies didinimą, prioritetinių sričių skatinimą mokestinėmis lengvatomis ir kitų. Visa tai kainuos daug šimtų milijonų. Vadina, reikia ruošti mokesčių didinimui, arba bus didinama valstybės skola. Ženklesnės įplaukos į valstybės biudžetą iš augančios ekonomikos tikėtinos tik po kelerių metų, kai atsigaus Europos ekonomika. Gyventojų pajamų mokesčio didinimas gresia nauju smūgiu užsienio investicijoms, ateinančioms tik dėl mažesnės darbo jėgos kainos, ir priežastimi didesniai protų nutekėjimui, o tai savaime stabdytų aukštų

jų technologijų plėtrą. Lietuva būtų pastūmėta atgal į atsilikėlių gretas.

Nusišneka ne tik lyderis, bet ir Kęstutis Daukšys. Jis pasišovė sumažinti valstybinių elektrinių gaminamos energijos kainą perpus, pateikdamas nevykusį pavyzdį – rezervinę Elektrėnų elektrinę. Rodos, patyręs verslininkas ir politikas turėtų suprasti, jog į produkcijos kainą įskaitomos ir į gamybos priemonę įdėtos investicijos. Be to, ši elektrinė yra rezervinės galios garantas, pastoviai dirbantis gal tik ketvirtadaliu galios, o stovintys rezerve galingumai irgi kainuoja. Negalima jos lyginti su kokia nors maža nuolat dirbančia elektrine.

Naujieji valdantieji teisinasi, kad ne tik jie prastai elgiasi. A. Montrimienė „Delfi.lt“ straipsnyje „Gelbėkit, dangus griūna“ šitaip parodijuoja TS-LKD Politikos komiteto perspėjimą dėl pavojaus Antrajai Respublikai, raginant skubiai sušaukti neeilinį TS-LKD suvažiavimą, kad apsaugotų Lietuvą nuo „rinkimus laimėjusių blogesnių už mus partijų kenkimo valstybei“.

Autorė prikiša nueinančiai Vyriausybei, kaip ją šokdino Arūnas Valinskas, ir klausia, ar tada Seimas netapo didesniu pajuokos objektu, kai per kelis balsavimus vos išrinko A. Valinską Seimo pirmininku? (Nors, rodos, A. Valinskas tada nevaikščiojo į teismus.) Esą balsuojant dėl garsiojo Konstitucinio Teismo nutarimo vykdymo pirmą kartą balsų pritrūko, nes balsavo senos sudėties Seimas, kuriame daugumą turėjo „Permainų“ koalicija. TS-LKD frakcijos trūko penkių balsų, o broliukai liberaliukai balsavo kojomis (nebe pirmą kartą). Ir naujasis Seimas čia nėra prie ko.

Esą TS-LKD per rinkimus naudojo judosiomis technologijomis, bet nepadėjo nei energetinės nepriklausomybės korta, nei gąsdinimai, kad Lietuva bus atiduota Rusijai. Esą „šoumenus“ jau turėjome, dabar žmonės nori didesnių algų, šiltesnių namų ir mažesnių kainų.

Gaila, kad nepadėjo. Dėl to kentės ne tiek TS-LKD, kiek visa Lietuva. Bus atidėta visų žmonių gerovė ir sugadintas šalies, kaip nesilaikančios tarptautinių susitarimų ir neturinčios tvirtos strategijos, prestižas. Kas išloš? Gal LSDP ir DP gretose rasis daugiau milijonierių...

TS-LKD PKTF tarybos posėdis

Pirmąją kalendorinės žiemos dieną LPKTS salėje įvyko Tėvynės sąjungos–Lietuvos krikščionių demokratų Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos (TS-LKD PKTF) tarybos posėdis, tradiciškai pradėtas tylos minute ir valsybės himnu.

Aptartos politinės aktualijos. TS-LKD PKTF tarybos pirmininkas Seimo narys Arvydas Anušauskas teigė, jog reikės imtis rimtesnių žingsnių, kad būtų išsaugota tai, kas padaryta.

Naujoji Vyriausybė programos nacionalinio saugumo klausimais neturi, tačiau jau garsiai kalba apie tai, kad į dujų terminalo statybą įleis privatų kapitalą (su kuriuo kartu ateis ir Rusijos įtaka), sieks, kad Lietuva būtų jungtimi tarp Rytų ir Vakarų Europos.

Reikėtų platinti frakcijos politinį kontekstą. Pasisakyti įvairesniais klausimais.

Rinkimų į LR Seimą rezultatų aptarimą pradėjo prof. Arimantas Dumčius. Pasak jo, „rinkimų nepralaimėjome, bet atsitraukėme į antrą frontą. Neradome su kuo formuoti koalicijos, nes su Darbo partija bei „Tvarka ir teisingumu“ neatitiko dorinės nuostatos“.

Išrinktų LR Seimo narių, PKTF atstovų, perspektyva – toliau aktyviai dirbti. Bus siekiama, kad išliktų Pasipriešinimo okupaciniams režimams dalyvių ir nuo okupacijų nukentėjusių asmenų teisių ir reikalų komisija. Mūsų frakcija į šią komisiją skyrė A. Dumčių ir D. Jankauską. Bus prašoma trečios kvotos.

Kaune TS-LKD laimėjo. PKTF vienmandatėse išlaikė poziciją, bet daugiamandatėse – ne. Žmonėms nepatogi

daugiamandatinių sąrašų pateikimo tvarka: mažomis raidelėmis ant balsavimo kabinų sienų. Taip pat žmonės dažnai nesupranta reitingavimo svarbos.

LPKTS pirmininkas dr. Povilas Jakučionis sakė: „Būkime atviri – pralaimėjome. Netekome 40 tūkstančių balsų ir 12 mandatų. Vietoj kurtos energetinės nepriklausomybės gauname dar didesnę priklausomybę. Dujų terminalas taps Rusijos eksporto įrankiu. Užsienio investicijos Lietuvoje sustojo jau nuo rudens pradžios. Tai rodo užsienio investuotojų požiūrį į rinkimų rezultatus.“

Tik apie 500 (iš 2500) PKTF narių dalyvavo priešrinkiminiame reitingavime. TS-LKD reikia išsivalyti nuo pakeleivių prisiplakėlių, karjeristų, savanaudžių, tarpusavio nesantaikos kurstytojų, keliančių karus ne su politiniais oponentais, bet su saviškiais. Reikia stiprinti kaimiškųjų rajonų skyrius. Reikia oriai, konstruktyviai dirbti, komentuoti valdančiųjų klaidas ir kenkiami ilgalaikiams tautos interesams.“

Buvusi kandidatė į LR Seimą TS-LKD PKTF Šilalės skyriaus pirmininkė L. Kalnikaitė dėkojo už pagalbą, tačiau apgailestavo, jog daugiamandatės rinkimų apygardos kandidatai buvo pamiršti. Niekas neatsižvelgė, nors ir buvo kalbama apie spragas. „Turime dirbti taip, kad žmonės žinotų, ką darome. Mes esame TS-LKD partijos frakcija, bet mūsų niekas nesiklauso,“ – teigė Šilalės atstovė.

PKTF Marijampolės skyriaus pirmininkės S. Požarskienės nuomone, buvo dėta per mažai pastangų informuo-

ti visuomenę apie TS-LKD veiklą ir Vyriausybės darbus: „Apie tai, ką mes darome, informavo mūsų oponentai, bet tik tai, ką darome blogai“.

„Pagalvokime kiek mes kiekvienas suagitavome rinkėjų, kiek suagitavome paskirti vieną procentą Gyventojų pajamų mokesčio?“ – klausė Marijampolės atstovė. Jai pritarė ir buvusi kandidatė į Seimo narius TS-LKD ir PKTF tarybos narė B. Kažemėkaitė.

Regionų rinkimų rezultatus apžvelgė A. Stankus (Tauragė), R. Pankevičius (Panevėžys), V. Haase (Šakiai), D. Karkienė (Vilkaviškis).

TS-LKD Politikos komiteto narys G. Uogintas informavo, jog komitetas priėmė kelis dokumentus dėl būsimo Seimo darbo bei dar kartą patvirtino, jog „šioje partijoje esame tam, kad ji taptų švaresnė, teisingesnė“. Prašoma sušaukti neeilinį TS-LKD suvažiavimą rinkimų rezultatams aptarti ir problemoms spręsti.

LPKTS valdybos pirmininkas E. Strončikas informavo apie asociacijos sunkumus bendraujant su Kauno valdininkais.

P. Musteikis priminė, jog pralaimėjome ne tik Seimo rinkimus, bet ir referendumą. Jo nuomone, „reikia kauptis ir dirbti dėl naujų rinkimų: Prezidento, Europos Parlamento, savivaldybių“.

Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos pirmininkė V. V. Margevičienė dalį šios kritikos prisiėmė sau ir žadėjo toliau aktyviai dirbti visų labui.

Posėdyje priimtą pareiškimą spausdinsime kitame numeryje.

**Rasa DUOBAITĖ-
BUMBULIENĖ**

Apie naująją Seimo komitetų sudėtį

Tuo tarpu kai naujai išrinkta valdžia ir susiformavusi kairioji valdančioji koalicija dėl Prezidentės Dalios Grybauskaitės griežtų reikalavimų nesėkmingai mėgina lipdyti Ministrų kabinetą, Seime taip pat dalijamasi valdžia. Taip jau susiklostė, kad kiekvienos ministerijos kuruojamos sritys dažnai net veidrodiniu principu atsispindi ir Seimo sudėties veidrodyje.

Seimas savo darbą yra suskirstęs į keturiolika sričių, kurias kuruoja atitinkami komitetai. Nors dar ne visi komitetai yra išsirinkę savo vadovus, bet vaizdas jau aiškėja. Daugiausia komitetų pirmininkų postų atiteko socialdemokratams.

Įdomu, kad trys teisiameji Darbo frakcijos nariai, kurie gali netekti ne tik Seimo nario mandato, bet ir laisvės, pasirinko labai įdomias pozi-

cijas komitetuose. V. Uspaskichas nuėjo dirbti į Ekonomikos komitetą, kuriam vadovauja jo bendražygis ir dešinioji ranka darbietis K. Daukšys. Jei žiniasklaida ir opozicija įtarinėja, kad V. Uspaskicho valdančiojoje koalicijoje eis „šešėlinio premjero“ pareigas, tai kalbant apie šį komitetą dar drąsiau galima teigti, kad tikruoju jo vadovu irgi tapo V. Uspaskichas: K. Daukšys tikrai neis prieš savo „šefo“ valią. Tad kieno žodis čia bus paskutinis – visiškai aišku.

Kitas teisiamejis darbiečių vadukas V. Gapšys irgi turbūt neatsitiktinai pasirinko Teisės ir teisėtvarkos komitetą, kuruojantį jį bei jo bendrapartiečius teisiančias institucijas. Trečioji teisiameji darbietė V. Vonžutaitė tapo Biudžeto ir finansų komiteto, tiesiogiai dalyvaujančio skirs-

tant valstybės lėšas visoms šalies sritims, nare. Žodžiu, visi trys įsitaisė ten, kur galėtų vienaip ar kitaip daryti įtaką juos teisiančioms institucijoms.

Taip pat įdomu, kaip darbo sritimis pasidalijo buvusios valdančiosios koalicijos didžiausia partnerė TS-LKD. Nors TS-LKD frakcija Seime pasikeitė labai nežymiai, bet buvę ministrai, komitetų pirmininkai ir kiti Seimo senbuviai nebūtinai rinkosi jau su geru įdirbiu turėtus komitetus.

TS-LKD lyderiai atsakingai rinkosi Biudžeto ir finansų komitetą, kuriame nuo TS-LKD frakcijos deleguoti buvusi Seimo Pirmininkė I. Degutienė, frakcijos seniūnas J. Razma ir Seimo narys, Sąjūdžio pirmininkas Rytas Kupčinskas.

(keliamo į 4 psl.)

Įvykiai, komentarai

Ar peržengs rubikoną naujoji koalicija?

Šios dienos paskutinės, kai turime laikinai pareigas einančią Vyriausybę. Pirmadienį pamatysime, ar pavyko naujai paskirtam premjerui Algirdui Butkevičiui peržengti rubikoną, tai yra iš koalicijos pasiūlytų kandidatūrų suformuoti naują ministrų kabinetą. Per 22 nepriklausomybės metus tokio komplikoto, nenuspėjamo ir netgi kurioziško šalies vykdomosios valdžios „gimimo“ dar nebūta. Ko gero tokių cirkų ieškant kandidatų į ministrus nebūtų buvę, jeigu koalicijoje nebūtų tiek margos publikos, tarp kurios matome ir politikais vertų vadintis žmonių, ir tiesiog politikierių, kurių supratimas apie politiko veiklą yra, švelniai tariant, naivus. Visai ne pro šalį prisiminti istoriją: Sovietų sąjungos diktatorius Stalinas mėgo tokį žaidimą – jis į atsakingas pareigas skirdavo politinius komisarus ir stebėdavo sutiksulius bolševizmo tarnas eiti dirbti visiškai jo kompetencijos neatitinkančios srities vadovu ar ne? Retas kuris

atsisakydavo... Bet būtent tie atsisakiusieji dažniausiai ir išsaugodavo galvą – Stalinas vertino išmintingus žmones, nekišančius nagų į reikalus, apie kuriuos neturi žalio supratimo. Užtat nepagailėdavo tų, kurie bet kokia kaina norėdami išsilaikyti valdžios olimpe sutikdavovadovauti, tarkim, jūrų laivynui ar jūrų reikalų ministerijai, nors nebuvo matę nei jūros, nei laivo. Apie tai gana išsamiai rašė V. Suvorovas knygoje „Valymas“.

Kodėl prisiminiau istoriją? Ogi todėl, kad šiandieninės ministrų portfelių dalybos primena politinių komisarų veržimąsi į aukštus postus, tik šį kartą jie nerizikuoja galva, atvirksčiai, galva rizikuoja visi Lietuvos gyventojai, kuriems atsirūgs šitų „politruku“ avantiūrizmas.

Na, ir mūsų Prezidentė neturi nieko bendra su diktatoriaus Stalino amplua (kad ir kaip ją dabar bando paversiti diktatoriumi Darbo partijos ideologai).

Akivaizdu, kad koalicijai sunkiai sekasi rinkti ministrų

kabinetą dėl paprasčiausios priežasties – trūksta kompetentingų žmonių. Arba siūlomos kandidatūros šias pareigas jau ėjo anksčiau ir susikompromitavo. Tad net nežinia, kuri iš minėtų blogybių geresnė. Visoje šioje baloje sausiausieji atrodo socialdemokratai – į vidaus reikalų ministro vietą jų galimo kandidato J. Bernatonio kompetencija kur kas didesnė nei „Tvarkos ir teisingumo“ pasiūlyto pirmo kandidato R. Žemaitaičio ar antro – D. Barakausko. Tačiau tai tik galima socdemų kandidatūra į jiems nepriklausančią poziciją. Vienintelė abejonių tinkamumu užimti pareigas yra Lino Linkevičiaus persona – jis dar prieš prasidedant ministrų postų dalyboms buvo neabejotina kandidatūra į užsienio reikalų ministerijos vadovo pareigas. L. Linkevičius savo kompetenciją įrodė Lietuvai integruojantis į NATO ir Europos Sąjungą. Tai gi bent jau dėl užsienio politikos galime būti ramūs. Tačiau finansų ministro kan-

didatūra kelia abejonių – Rimantas Šadžius, buvęs finansų ministru 2007–2008 metais, išgarsėjo nesugebėjimu pamatyti grėsmingos ekonominės krizės bangos, kaip cunamis atūžiančios per Europą.

Mažasis koalicijos partneris Lietuvos lenkų rinkimų akcija pasiūlė kandidatą, kuris, atrodo, nenuvylė reiklios prezidentės D. Grybauskaitės – potencialus energetikos ministras J. Neverovičius nemanipuliuoja referendume lengvabūdiškai išsakyta nuomone dėl Visagino atominės elektrinės, tačiau nėra garantijų, kad jis nepaklus partijos deklaruojamai „antiatominei“ nuostatai.

Kažin, ar negrauzia nagų socialdemokratai, kad jiems likimas lėmė susidėti su Darbo partija – pastarosios cirkai ieškant kandidato į kultūros ministro postą tapo istoriniais anekdotais (jau nekalbant apie bandymą žemės ūkio ministru paskirti opozicijos atstovą). Tai pristatomas gražių kojinių laikiklių savininkas, tai šoumenas, tai šiaip ar-

tistas... Stebėtis tuo nereikėtų – šios partijos pasiūlymai atspindi jos pačios kultūrą. Galop darbiečiai pasiūlė net du iš karto – Šarūną Birutį ir Kęstutį Daukšį. Kodėl du kandidatai? Gal kad būtų pranešta piliečiams, jog Prezidentės išrankumui nėra ribų? Sprendžiant iš K. Daukšio kandidatūros atrodo, kad Darbo partija metė paskutinius savo resursus. Vis dėlto įdomu, kas labiau turėtų sužavėti šalies vadovę – ar Š. Birutis, kažkada dirbęs LTSR valstybinio akademinio dramos teatro ūkio skyriuje, ar Maskvos Plechanovo instituto tarptautinio marketingo kursų klausytojas, buvęs Vilniaus valstybinio universiteto Politinės ekonomijos katedros asistentas K. Daukšys? Bet ir gudrūs darbiečiai – permesi atsakomybę už artimiausių ketverių metų kultūros ateitį ant Prezidentės pečių! Jei pastebėjote, nepaminėjau premjero A. Butkevičiaus. O kam? Juk jis teigia negalintis atskleisti kandidatūrų. Ne veltui sakoma, kai neturi ką pasakyti, sakyk, ką turi.

Dviguba pilietybė – blogai ar šansas susigrąžinti išeivius?

Emigracijos mastai suteikia progos įvairioms spekuliacijoms, kurių kiekviena palankia proga nevengia išnaudoti politikai. Kai kada jų kalbos tėra vandens drumstimas, paliekant be atsakymo esminį klausimą, – ar žmonės, išvykę iš Lietuvos, jau niekada nesugrįš atgal?

Atsakymas priklausytų nuo kelių aplinkybių, iš kurių viena – pilietybės problema: ar, tarkime, išvykęs į JAV ir gavęs šios šalies pilietybę lietuvis turi galimybę likti ir Lietuvos piliečiu, taigi, ir galimybę sugrįžti į Tėvynę?

Po to, kai 2006 metais Konstitucinis Teismas išaiškino, kad pagal Konstituciją, dvigubos pilietybės atvejai turi būti reta išimtis, ir dvigubą pilietybę plačiau leidžiančias įstatymo normas paskelbė prieštaraujančiomis pagrindiniam šalies įstatymui, daugelio emigrantų galimybės kada nors grįžti Tėvynėn pakibo ant plauko. Lietuvos Konstitucijoje nurodyta, kad išskyrus įstatymo numatytus atskirus atvejus, niekas negali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės pilietis. Deja, viltis patekti į „išskyrus įstatymo numatytus atskirus atvejus“ negalioja Lietuvos piliečiams, kurie savo noru išvyko iš Lietuvos po Nepriklausomybės atkūrimo 1990 metų kovo 11 dieną ir taip pat savo noru įgijo kitos valstybės pilietybę. Pagal dabartinį Pilietybės įstatymą, dviguba pilietybė leidžiama tiems, kurie iš Lietuvos pasitraukė iki Nepriklausomybės atkūrimo 1990 metais, taip pat tiems, kurie piliety-

bę įgijo automatiškai – gimdami arba persantuoką. Tačiau dvigubą pilietybę turintieji nuo gimimo, sulaukę pilnametystės per trejus metus turi apsispręsti, kurią pilietybę pasirinkti. Ši nuostata įrašyta pirmajame Konstitucijos skirsnyje, kuris gali būti keičiamas tik referendumu.

Turime atvejį, kai įstatymas veikia valstybės nenaudai – juk užsienyje gyvenantys lietuviai, ten atsidūrę sugriuvus Sovietų sąjungai, gali būti naudingi savo Tėvynėi, tačiau tam kelią užkerta Pilietybės įstatymas. Galbūt teismus vienas Čikagoje gyvenantis tautietis, teigdamas, kad „Lietuvoje apsižiūrėta, kad išeivija aktyviai balsuoja už dešiniąsias politines partijas, tad surastas būdas juos eliminuoti iš politinio Lietuvos gyvenimo“. Tautietis, beje, uždavė įdomų klausimą: ar demokratijos įtvirtinta nuostata leisti žmogui rinktis gyvenamąją vietą yra nusikaltimas, už kurį baudžiama Lietuvos pilietybės atėmimu?

Neseniai Seimo pirmininku išrinktas Vydas Gedvilas prabilo apie būtinybę grįžti prie dvigubą pilietybę įteisinančio įstatymo svarstymo: „Man atrodo, kad reikia grįžti prie dvigubos pilietybės įstatymo, kad ją galėtų turėti žmonės. Visiškai emigracijos nesustabdysime, gyvename globaliame pasaulyje, žmonės išvažiuoja mokytis. Tiesiog reikia siekti, kad žmonės norėtų likti čia gyventi, tai yra mūsų Vyriausybės vienas prioritetas. Dar vyksta diskusijos su koalicijos partneriais dėl dvigubos pilietybės, apie tai dar kalbėsime“.

Nelengva Rusijos opozicijos dalia

Rusijos „Nezavisimaja gazeta“ („Nepriklausomas laikraštis“) rašo, kad šalies teisėsaugos institucijos iškelė naują baudžiamąją bylą prieš opozicijos lyderius. Ši susidorojimu su protestuotojais kvepianti akcija tiesiogiai susijusi su vadinamąja „Bolotnaja“ („Pelkių“) aikštės ir neramumų kai kuriuose Rusijos miestuose finansavimo byla.

Dar iki šios bylos atsiradimo Federalinė saugumo tarnyba išstardė Richardą Sobolevą, kaltinamą 2012 metų gegužės 6 dieną organizavus masinius neramumus. Po jo parodymų atsirado galimybė pradėti dar vieną politinį procesą, kuriame R. Sobolevui tektų liudininko vaidmuo.

Naujosios bylos atsakovams inkrimuojami vieši kurstymai nuversti konstitucinę santvarką. Pasak laikraščio, tų kaltinimų teiginiai tokie abstraktūs, kad faktiškai jais remiantis baudžiamojon atsakomybėn galima patraukti bet kurį opozicijos lyderį.

R. Sobolevo advokatas laikraščiu papasakojo apie slegiančią atmosferą, kurią teko patirti jo ginamajam, tardomam Rusijos federalinės saugumo tarnybos Kovos su terorizmu ir konstitucinės santvarkos apsaugos skyriaus darbuotojo.

Byla dėl neramumų „Bolotnaja“ aikštėje tiriama nuo gegužės pabaigos. Tardytojai teigia, kad per organizuotus neramumus įvyko susidūrimai tarp protestuotojų ir policijos, kurių metu buvo sumušti teisėtvarkos darbuotojai. Vienas šios bylos kaltinamų-

jų Maksimas Luzianinas jau nuteistas 4,5 metų laisvės atėmimo bausme. Teigiama, kad jis visiškai pripažino savo kaltę.

„Nezavisimaja gazeta“ rašo, kad baudžiama byla dėl Rusijos miestuose kilusių riaušių, kurios neva buvo finansuojamos iš užsienio, buvo pradėta patikrinus televizijos NTV laidoje spaulę pateiktus faktus. Šioje byloje kaltinamaisiais įvardijami „Levij front“ („Kairiojo fronto“) koordinatorius Sergejus Udalcovas bei opozicijoje esantys Leonidas Razvožajevs ir Konstantinas Lebedevas, kurie, beje, jau areštuoti.

Taigi oponuoti Putino režimui pavojinga, tačiau demokratinės jėgos Rusijoje nesiliauja protestuoti prieš nuolatinis Žmogaus teisių pažeidimus, nepaisant, kad jų lyderiai kaip mat areštuojami ir nuteisiami remiantis sufabrikuotais „faktais“. Kaip čia neprisiminti Chodorkovskio likimo – galbūt jo pavyzdys labai pasitarnauja tardytojams, įtikinėjantiems opozicininkus pripažinti savo kaltę. O ir laisvėje esantiems Putino režimo priešinkams nelengva – nei iš šio, nei iš to uždaromos jų asmeninės sąskaitos bankuose (apie tai internete papasakojo visuomeninės organizacijos „Sėdinti Rusija“ atstovė), prapuola elektroninio pašto dėžutės ar „sugenda“ internetiniai tinklapiai. Bet kuris Rusijos pilietis, dalyvaujantis tarptautinėse visuomeninės organizacijos veikloje, rizikuoja būti apkaltintas šnipinėjimu ir kenkimu valstybei.

Parengė Gintaras MARKEVIČIUS

Vėl susibūrė telšiškiai buvę tremtiniai

Telšių Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į Dangų bažnyčioje aukodami Kristaus, Visatos Valdovo (Kristaus Karaliaus), iškilmių šv. Mišias, monsinjoras Rimantas Gudlinkis, kanauninkas Andriejus Sabaliauskas meldėsi ir už gyvus ir mirusius tremtinius, politinius kalinius. Klebonas prelatas dr. Juozas Šiurys prisiminė, kad ištremtieji, Sibire bent mažumėlę prasigyvenę, savo kukliomis aukomis rėmė anuometinę Kauno kunigų seminariją.

Po šv. Mišių vykusiame Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Telšių filialo ataskaitiniame susirinkime valdybos pirmininkė Regina Chmieliauskienė apžvelgė šių metų buvusių tremtinių ir politinių kalinių veiklą. Ryškėtų seniūnijos Dievo Krėslo miške pagerbti čia žuvę septyni Žemaičių apygardos Šatrijos rinktinės Žarėnų kuopos partizanai. Dalyvauta Nevarėnų Nukryžiuotojo Jėzaus bažnyčios šventoriuje pastatyto paminklo, skirto devyniems žuvusiems Žemaičių apygardos Nevarėnų ir Sedos būrių partizanams atminti, atidengimo ir šventinimo ceremonijoje, kurios metu skambėjo buvusių tremtinių ir politinių kalinių choro „Tremties aidai“ (vadovė Milda Ulkštinaite) atliekami kūriniai. Šis choras giedojo šv. Mišių metu Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į Dangų bažnyčioje per Žolinės atlaidus. Šios šventės proga prie bažnyčios stovinti skulptūra „Trys kryžiai“, paminklas tremtinių atminimui, buvo papuoštas ažuolo lapų vainiku. Giedota ir Gadūnavo Švč. Jėzaus Širdies bažnyčioje, kur melstasi už penkias poras, švenčiančias auksines vestuves. Choristai dalyvavo ir XI respub-

likinėje buvusių politinių kalinių ir tremtinių dainų šventėje „Leiskit į Tėvynę“ Ukmergėje bei Ariogaloje vykusiame tradiciniame buvusių politinių kalinių, tremtinių ir Laisvės kovotojų sąskrydyje „Su Lietuva širdy“. Susirinkime dalyvavęs kanauninkas Andrejus Sabaliauskas sakė, kad malda padėjo išverti nelaisvės kančias, tad pasimelsti už brangią Tėvynę, už į Amžinybę iškeliavusius ir su mumis esančius tremtinius vykstantį Žemaičių Kalvarijos ir Šiluvos atlaidus. Mirusieji skaudaus likimo broliai ir sesės taip pat pagerbia-

„Partizanų takais“. Bendraujama su jaunimu, dalijamasi prisiminimais; su istorijos mokytoja Vilija Vaičiuliene atvykę Telšių Žemaitės gimnazijos dainininkai, šokėjai sukūrė puikią Motinos dienos šventę. Telšiškiamis svarbi tapusi Trijų Karalių šventė, aktyviai švenčiamos valstybinės šventės. Filialo nariai dalyvavo Kaune vykusiame Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos savaitraščio „Tremtinys“ 1000-ojo numerio išleidimo ir knygos „Tremties vaikai“ pristatymo renginyje. Ypač tiems, kurie bent kiek laiko praleido Sibiro žemėje,

kalinių šventę „Laisvė – tai turtas“. Į renginį atvyko bičiulių iš visos Lietuvos, ji turėtų tapti tradicine. Šauniai darbuojasi filialo valdyba, taryba. Džiugu, kad sulaukiame rajono vadovų paramos.

Bendradarbiaujame su Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos Telšių filialu, kurio valdybos pirmininkė Adolfina Striaukienė susirinkime kalbėjo apie bendrus tikslus ir veiklą. Iš Vilniaus atvažiavusi telšiškio politinio kalinio Adolfo Grušo duktė Zita Žebrauskienė, Lietuvos edukologijos universiteto Gamtos mokslų fakulteto dėstytoja, Medardo Čoboto trečiojo amžiaus universiteto rektorė, bandė prašiesinti susirinkusių senjorų mintis ir jausmus, atgaivinti jų viltį. Vėliau ir buvęs tremtinys Matas Kirlys pastebėjo: kai trūko duonos, lietuviai buvę giedresnės nuotaikos negu šiandieną... Kelti saviškių bei svečių ūpą geru žodžiu ir dovanomis stengėsi ir valdybos pirmininkė. Į tremtį dundančiame traukinyje gimusiai Elenai Borusevičiūtei-Šidlauskienei, perskaičiusiai savo kūrybos eilėraštį, skirtą Macikų lageryje žuvusio žemaičių muziejininko poeto Prano Genio atminimui, ji padovanojo knygą „Tremties vaikai“ – šiame leidinyje išspausdinti Elenos vaikystės prisiminimai. Susirinkimo dalyvių nuotaiką skaidrino ir chorisčių dainos.

Prasmingas susirinkimo akimirkas, kaip ir daugiame tų šio krašto istoriją, fiksavo didysis Telšių metraštininkas, buvęs Laisvės kovų dalyvis, tremtinys, Lietuvos fotomenininkų sąjungos narys, Telšių miesto garbės pilietis Mečislovas Šilinskas.

Eglė TAUTVILAITĖ

LPKTS Telšių filialo nariai aptarė nuveiktus darbus Mečislovo Šilinsko nuotr.

mi Gavėnios laikotarpiu giedant Žemaičių Kalvarijos „Kalnus“.

LPKTS Telšių filialo nariai rūpinasi ligų kamuojamais buvusiais tremtiniais, bičiuliaujasi su šilališkiais buvusiais politiniais kaliniais ir tremtiniais, kartu keliauja

derėtų domėtis šiuo mūsų laikraščiu ir jį prenumeruoti. Esame dėkingi tremtyje gimusiam, augusiam, dabar sėkmingai ūkininkaujantiems Vytautui Kondratui, kurio dėka Šatrijos kalno papėdėje vasarą surengėme telšiškių buvusių tremtinių ir politinių

(atkelta iš 1 psl.)

Mes dainavome gimtuosiuose sodžiuose, mirtimi alsuojančiuose ešelonuose, tardymo kamerose, lagerių barakuose. Mūsų dainos išaus tos širdies tvinksnų, padabintos vargų ir kančių gijomis, Motinų aimanų, našlaičių ašarų vainikais.

Viltis. Šis žodis lydėjo ilgus bado ir šalčio metus. Tik viltis juos gelbėjo nuo mirties. Kai prieš 25 metus susikūrusiam ansambliui reikėjo sugalvoti pavadinimą, šis žodis buvo pirmas mintyje.

Ansamblio nariai keičiasi, nes daugelis išeina į Amžinybę, gretos pasipildo naujais, tačiau visus vienija noras dainuoti, ateities kartoms palikti šias istorines dainas. Skam-

LPKTS Varėnos filialo pirmininkas Vytautas Kaziulionis pristatė kompaktinę plokštelę

ba dainos plačiai – nuo susitikimų Ariogaloje iki dainų konkursų televizijos ekrane.

Mūsų ansamblio „Viltis“ dainos, įrašytos į kompaktinę plokštelę, skamba be pykčio

„Vilties“ dainos, sugražinusios į jaunystę

ir šališkumo. Šioje plokštelėje, pristatytoje lapkričio 23 dieną Varėnos kultūros centre, – penkiolika dainų. Daug gražių žodžių išgirdome iš svečių, atvykusių mus pasveikinti šia proga: LPKTS valdybos pirmininko pavaduotojo Gedimino Uoginto, Varėnos rajono savivaldybės metro pavaduotojo V. Mikalausko, Šaulių sąjungos Varėnos skyriaus pirmininko K. Plūkio, Seimo nario A. Kašėtos, choro vadovės N. Velžienės. Varėnos bočių ansamblis „Šarma“, folkloro ansambliai „Kupolė“ ir „Karužė“ iš Kauno, jaunimo ansamblis „Ant blakstienų“, Tarailų šeimos duetas, an-

Apie naująją Seimo komitetų sudėtį

(atkelta iš 2 psl.)

Jauniausi TS-LKD frakcijos nariai A. Bilotaitė ir P. Saudargas dirbs Aplinkos apsaugos komitete. Buvęs ministras D. Jankauskas dirbs Audito komitete. D. Kreivys oponuos V. Uspaskichui Ekonomikos komitete. A. Ažubalis liko ištikimas savo veiklos sričiai ir pasirinko Užsienio ir Europos reikalų komitetus. Savo kolegos pavyzdžiu nusekė ir K. Starkevičius, kartu su frakcijos kolega A. Vidžiūnu dirbantys Kaimo reikalų komitete.

R. Juknevičienė taip pat tęs savo idėjų – ji pasirinko Nacionalinio saugumo ir gyvybės komitetą, kuriame taip pat dirbs ir A. Anušauskas. Komitetui vadovaus tvarkietis A. Paulauskas.

Socialiai jautriame Socialinių reikalų ir darbo komitete, vadovaujamame naujokės socdemės Miškinienės, oponuos buvęs jo pirmininkas TS-LKD frakcijos narys J. R. Dagys. Labai stipri konservatorių komanda suėjo į Sveikatos reikalų komitetą. Čia dirbs ir trys gydytojai: V. Matulas, V. M. Čigrijienė bei K. Kuzminkas. Tokia pat stipri konservatorių komanda dirbs Švietimo ir mokslo reikalų komitete: V. Stundys, A. Dumčius ir A. Juozapaitis. Užsienio reikalų komitete be liberalų dešiniuosius atstovaus E. Zingeris, K. Masiulis ir A. Ažubalis. TS-LKD partijos Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos pirmininkė V. V. Margevičienė dirbs Valstybės valdymo ir savivaldybių komitete.

Ingrida VĖGELYTĖ

samblis „Trys gulbelės“ nuširdžiai mums dainavo.

Padėkos raštai ir puokštės gėlių papuošė ansamblio „Viltis“ dainininkų rankas. Renginio vedėjas Marius Galinis savo prasmingais žodžiais pamalonino gausiai susirinkusius klausytojus ir po renginio visus, kuriems brangios šios dainos, pakvietė neišeiti iš kultūros centro, o dar pasilikti ir pabendrauti. Susirinkę ansambliai dainavo daug gražių dainų apie Lietuvą, tremtį, sunkią partizanų dalią, belaukiančias Motinas. Dainos, sugražinusios į jaunystę, skambėjo iki sutemos.

Marija MACIDULSKIENĖ

Jakutijos lietuviai: „Pasiilgome lietuviškos kalbos...“

Pabaiga.

Pradžia Nr. 43 (1017)

Baigiantis susitikimui, suskambo Tėvo Juzefo mobilusis telefonas. Nuėjęs į nuošalesnę vietą, truputį pakalbėjęs, pakvietė mane ir paduodamas telefoną sakė: „Pakalbėk lietuviškai bet kokia tema! Bet tik tai lietuviškai...“ Nesuprasdamas, kas atsitiko, telefonu pasisakiau, kas esu ir kokių tikslu atvykau į Jakutską. Paklausiau, su kuo kalbu. Švaria lietuvių kalba atsiliepė moteris: „Aš Danutė, gyvenu Aldano mieste...“ Trumpai papasakojo savo šeimos tremties istoriją ir kaip norėjusi atvykti į šį susitikimą, tačiau amžius ir sveikata neleido. Kalbėjome apie Lietuvą, gamtą ir net apie orą. Pokalbio pabaigoje moteris prisipažino: „Labai pasiilgau lietuviškos kalbos, o čia neturiu su kuo pasišnekėti. Atsiprašau...“ Visos delegacijos vardu palinkėjau Danutei ilgą gyvenimo metų.

Delegacijos programa buvo sudaryta taip, kad pusę dienos vyko dalykiniai susitikimai, kita pusė – daugiau pažintinė. Taigi buvome ekskursijoje po miestą, aplankėme parodą „Sachos Respublikos turtai“, kurioje eksponuojami deimantų, platinos, aukso, sidabro ir brangakmenių pavyzdžiai ir jų bei mamuto kaulo meno dirbiniai. Įspūdinga paroda, į kurią galima patekti tik po ginkluotos apsaugos griežtos lankytojų patikros. Trumpai keliavome laivu Lenos upe. Krantai ties Jakutsku nėra įspūdingi, lėkšti, smėlėti ir apaugę žemaūgiais krūmais. Mums sakė, kad galinga upė šiame ruože kiekvieną pavasarį keičia savo vagą, ir nežinia, kiek ir kur atsiras naujų salų. Teko apsilankyti ir zoologijos sode – čia vyrauja gyvūnai, prisitaikę prie didesnių šalčių. Aplankėme įdomų etnografinį kompleksą „Čočur Muran“, kuriame eksponuojamos vietinės faunos iškamšos, medžioklės įrankiai, mamutų ir prieš daugelį metų čia gyvenusių žvėrių kaulų fragmentai, klajoklių būstai ir buities rakandai. Didelį įspūdį paliko komplekso ekspozicija „Amžino įšalo karalystė“. Kalno šlaite iškasti trys tuneliai su įvairiais atsišakojimais į atskiras patalpas – čia anksčiau buvo saugomos neliečiamos maisto atsargos, naudojamos tik didelių gamtos nelaimių arba karo atvejais. Maisto produktų ilgam išsaugojimui gerai tinka am-

žino įšalo rajonai – nuolatinis natūralus be temperatūros svyravimų „dirbantis“ šaldytuvas. Neabejotinai tai buvo slaptas karinis objektas, tačiau dabar paliktas likimo valiai. Vienas tunelis labai išradingai panaudotas turistų lankymui. Jo patalpų lubos ir sienos padengtos storu natūralaus šerkšno sluoksniu, įrengtos teminės ekspozicijos, viskas – skulptūros, medžioklės ar žvejybos kompozicijos, baldai, sostai ir net baras – išskobti iš ledo ir apšviesti įvairiomis spalvomis. Yra kambarys su Egipto piramidėmis ir faraonų ledo skulptūromis,

Jungtinės konferencijos pabaigai – nuotrauka atminimui
Daivos Siurblytės-Juškienės nuotr.

taip pat jaunavedžių kambarys su gražiu ledo suoleliu, ant jo gali pasėdėti neabejingieji vienas kitam, yra Senio Šalčio rezidencija, iš kurios, pagal naujai susiklosčiusią tradiciją, jis išvyksta į šalį Naujųjų metų proga pasveikinti Jakutijos vaikus ir visą tautą. Yra daug kitų patalpų, įrengtų su didele menininkų fantazija ir išmone, prie kiekvieno ekspozicijos pateikta informacija apie kūrinių ir jo autorių.

Priešpaskutinę mūsų viešnagės dieną Jakutsko „Tautų draugystės“ salėje įvyko jungtinis susitikimas konferencija, skirta lietuvių ir jakutų deportacijos prie Laptevo jūros krantų 70-mečiui paminėti. Konferencijai pirmininkavo du Lietuvos delegacijos atstovai: Jonas Markauskas ir prof. Arimantas Dumčius, bei trys vietinės valdžios atstovai. Agafija Ptcina pristatė dalyviams Lietuvos delegaciją bei konferencijos pranešėjus, pasakė įžanginę kalbą. Beje, Agafija neabejinga lietuvių ir jakutų tautas ištikusiai nelaimėi, prieš 16 metų padėjo steigiant lietuvių bendriją „Gintaras“, kelis kartus buvo atvykusi į Lietuvą. Jos iniciatyva sukurti du dokumentiniai filmai apie Lietuvos tremtinius: „Ilga kelionė“ ir „Lietuva: 1941 m. birželio 14 d. – Gedulo ir Vilties diena“. Šie filmai buvo rodomi Jakutijoje ir Rusijoje. Taip pat jos pastan-

gomis rusų kalba išleista brolijos „Lapteviečiai“ narių prisiminimų knyga „Lietuviai prie ledjūrio“, išleista knyga „Išgyventi puslapiai“, kurioje pirmą kartą pateikti Daliao Grinkevičiūtės prisiminimai, parengta knyga apie jakutų perkeltuosius „Čurapčos tragedija“. Įvertinant šiuos darbus, Agafijai Ptcinai suteiktas Jakutijos nusipelnusių kultūros veikėjos vardas.

Renginys vyko iškilmingai, nes jakutai perkeltieji šiam susitikimui buvo rūpestingai pasirengę, dažnas atvyko prisisekęs valstybinius apdovanojimus. Po konferenci-

jos dalyvių ir dienotvarkės pristatymo įdomiai nuskambėjo jakutų liaudies melodijos, nacionaliniais muzikos instrumentais atliekamos Germano Khatylajevo ir Valentinos Šarinos. Dambreliu įspūdingai grojo nusipelnusi meno veikėja Nadežda Potapova. Audringais plojimais konferencijos dalyviai reagojo į kiekvieną LNOBT solistės Rasos Juzukonytės atliekamą kūrinių: B Dvariono „Žvaigždutė“; R. Stolz, Sisi daina iš operetės „Favorit“; G. Savinienės „Lietuva“. Rasa kartu su Simu Petrikui savo lėšomis jau aplankė Irkutsko srities Krasnojarsko bei Altajaus kraštų tremtinius ir, kiek žinoma, kitas pasaulio lietuvių emigrantų bendruomenes, o dabar ir Jakutsko... Dėkojame Jums, Rasa, už dainas, už tas džiaugsmo ir dėkingumo ašaras, kurias man teko matyti tremtinių akyse. Ačiū!

Konferencijoje kalbėjo žymūs respublikos istorijos, teisės mokslų daktarai, 10-os klasės moksleivis, jakutai perkeltieji. Šiaurės Rytų federalinio M. K. Amosovo universiteto habilituota daktarė, profesorė Zoja Bašarina perskaitė pranešimą apie jakutų deportaciją istorijos atspindžius literatūroje ir apdovanojo savo knygą Rimai Gudelytei, pagrindinei šios kelionės kuratorei. Nuošird-

Sveikiname

Garbingo 95-ojo jubiliejaus proga sveikiname **Feliksą MAŽEIKĮ**, nuo 1936 metų – Šaulių sąjungos narį, 1941-ųjų sukilimo dalyvį, partizaną, Norilsko lagerių politinį kalinį, tremtinį, LPKTS Rokiškio filialo tarybos narį, kraštotyrininką.

LPKTS Biržų filialas

* * *

Garbingo 95-ojo jubiliejaus proga sveikiname karį savanorį, partizaną, žmogų – legendą, stiprų kaip ažuolas – **Feliksą MAŽEIKĮ**, gyvenantį Rokiškyje.

O metai skuba ir kiekvieną dieną

Mes verčiame kalendoriaus lapus.

Naujais darbais matuojame šiandieną,

Rytoj jau skubame atlikt naujus.

Ir nepajuntame, kad rankos ilsta,

Kad užgula pečius dienų našta,

Kad poilsio dažniau vis pasiilgstam,

O plaukus puošia rudens šarma.

Linkime Dievo palaimos, Marijos globos, sėkmės, puikios sveikatos.

LPKTS Rokiškio filialas

* * *

Garbingo 90-ojo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname partizanų rėmėją, buvusią politinę kalinę ir tremtinę **Konstanciją BLIŪDŽIUTĘ-KRANKALIENĘ**.

Linkime Dievo palaimos, Marijos globos, giedrų dienų, ilgo ir šviesaus gyvenimo kelio.

Dar nesakyk, kad pavargai,

Nors tirpsta rankos, skauda kojas

Ir metai nugarą kuproja,

O ryto lauki taip ilgai...

Dar nesakyk, kad pavargai...

(Vytautas Cinauskas)

LPKTS Rokiškio filialas

Padėka

Nuoširdžiai dėkojame geros valios žmonėms, parėmusiems filmo apie Džukijos partizanų vadą Vaclovą Voverį-Zaibą kūrimą ir skelbiame aukotojų sąrašą:

Danutei Vasiliauskienei – 50 litų,

Sofijai Virbickienei – 100 litų.

Filmo prodiuseris Jonas CIMBOLAITIS

džiai pasirodė ir mūsų delegacijos nariai. Kalbėjo Jonas Markauskas, prof. Arimantas Dumčius, Rita Vipartienė, Vytautas Miliuskas, išsamų pranešimą apie Lietuvos žmonių trėmimą į Jakutijos žemę perskaitė LGGRTC generalinė direktorė Birutė Burauskaitė. Pateikta tikrai daug įdomių analitinių, statistinių duomenimis pagrįstų pranešimų. Konferencijos metu veikė brolijos „Lapteviečiai“ išleistų knygų rusų, lietuvių ir anglų kalbomis parodėlė.

Rima Gudelytė kartu su Vytautu Miliausku lietuvių bendrijai „Gintaras“ įteikė ant lininės staltiesės Lietuvos valstybine vėliava pridengtą kaimiškos duonos kepalą bei fotoalbumą „Lietuva“. Už nuopelnus Lietuvai Reginai Burbaitei-Trofimenko ir Agafijai Ptcinai įteikti

LPKTB apdovanojimai „Vilties žvaigždė“ ir fotoalbumai „Laisvės šviesa“. Apsikeitėme suvenyrais, knygomis, paveikslais. Daug ekspонатų ir suvenyrų įteikta Čurapčos gyvenvietėje esančiam perkeltųjų muziejui.

Verslininkas Simas Petrikis pagal išankstinę programą dalyvavo susitikimuose su Jakutsko mokslininkais ir verslininkais, lankėsi keliose įmonėse. Jis pasidžiaugė užmezgtais ryšiais ir naujomis galimybėmis bendradarbiauti saulės ir kitos alternatyvios energetikos srityje.

Kitą dieną atsisveikinome su jakutų žeme – Sachos Respublika, tačiau įsitikinę, kad dar ne kartą susitikime su ten gyvenančiais lietuvišiais ir jakutais Lietuvoje arba šaltame, tačiau šiltų žmonių krašte.

Vytautas MILIAUSKAS

Pagerbtas nužudytas signataras prof. Pranas Dovydaitis

Pabaiga.

Pradžia Nr. 42 (1016)

Melas. Prievara.

Melas

Trėmimai, Genocido konvencijos, apibūdinami kaip sąmoningas genocido veiksmas, buvo sankcionuojami pačių aukščiausių sovietinių pareigūnų. Totorių trėmimo motyvai – etniniai. Lietuvių, latvių, estų, ukrainiečių trėmimo motyvai – politiniai-etniniai. Ši sukurta sistema turėjo specialias struktūras, įstatymus, nusikaltimų slėpimo metodiką. Todėl prof. Pranas Dovydaitis visose sovietinėse enciklopedijose ir žurnaluose apgaulingai skelbiamas pavojingu kosmopolitu, mirusiu dėl širdies nepakankamumo 1942 metų lapkričio 4 dieną, nors buvo teisiama pagal Rusijos BK 58-ojo straipsnio 3, 4, 10 ir 11 skyrius. Ir sušaudytas, kapas sunaikintas.

Visai nelinksma, skaitant pulkininko leitenanto Pijaus Dovydaičio 1950 metų gruodžio 29 dienos pažymą 4 BO Nr. 0239327 apie paleidimą iš griežtojo režimo konclagerio „AL“, taip išlaptinto, kad net numerio neturėjo, kad jis teistas 10 metų, atbuvo bausmę, nors tuščioje grafoje nėra net straipsnio, pagal kurį teistas. Tai antspaudu patvirtina konclagerio „AL“ viršininkas pulkininkas Almazovas bei specialiojo skyriaus viršininkas Tarancevas. Beje, kažkodėl NKVD ir kiti čekistai niekur nerašo savo vardų nei inicialų. Taigi greta kita pažyma, kad remiantis SSRS Gynybos ministerijos 1972 metų rugsėjo 6 dienos įsaky mu B-123, atsargos papulkininkis Pijus Dovydaitis sovietų armijos eilėse atliko karinę tarnybą nuo 1940 metų gruodžio 20 dienos iki pat 1950 metų gruodžio 30 dienos ir atleistas pagal 59a straipsnį iš šaulių divizijos techninio tiekimo skyriaus viršininko pareigų dėl amžiaus. Rašytojas Jonas, atšilimo laikotarpiu vos paviešinęs kelis savo biografijos epizodus, iš karto gavo pylos Rašytojų sąjungoje, susilaukė nemalonumų.

Okupantas iš anksto žinojo, kad Lietuvoje bus didžiulis pasipriešinimas, nes čia – „istorines šaknis turintis nacionalizmas, fanatiškas religingumas, individualus ūkininkavimas“. Visa tai pakeisti galima tik smurtu, teroru. „Tautos tapatybę lemia ne tik odos spalva, – rašė nacistinio ir komunistinio genocido tyrėjas D. Jasaitis. – Ją apsprendžia kalba, istorija, kultūra, tikyba, civilizacija, žemės, kuriose ji gyvena. Tai tokie svarbesni tautinės tapatybės elementai, kilę iš tautos

prigimties ir susiformavę per ilgus laikotarpius. Kas juos smurtiškai naikina, tas vykdo genocidą“. (Jasaitis D., Lietuvių katalikų mokslo akademijos suvažiavimo darbai, Roma, 1969, T 6., p.399).

1995 metų balandžio 15 dieną viena Kauno gatvių Žaliakalnyje pavadinta Prano Dovydaičio vardu.

Šviesus jo atminimas pirmą kartą viešai paminėtas dar sovietmečiu – 1970 metų lapkričio 14 dieną Čekiškės

čia gyvenusiojo, pravardžiuoto „runkiumi“, tai yra ranka.

Nei Pirmojo, nei Antrojo pasaulinių karų metu kaimas nenukentėjo. 1941 metais sovietams ruošiantis invazijai į Europą, Runkių ir Velnialknio girininkijų plotuose palapinėse įsikūrė 11-os armijos 16-oji šaulių divizija (bet ne ta „lietuviškoji“). Karui prasidėjus ši divizija taip greitai bėgo, kad paliko daugybę atsargų, ginklų, ypač maisto. Aukšti „štapeliai“ su-

Stasys Dovydaitis (centre) prie paminklinio akmens Runkių kaimo gyventojams atminti

bažnyčioje. Tai buvusios profesorius ekonomės Veronikos Brokaitytės (1907–1974) iniciatyva. Tuomet dalyvavo likę gyvi sugrižę sūnūs Jonas ir Vytautas, duktė Laima, kiti giminės ir Čekiškės bendruomenė. 1996 metais, minint 110-ąsias gimimo metines, net aštuoniolikoje Lietuvos miestų ir miestelių įvyko jubiliejinės ar mokslinės konferencijos. Kauno „Aušros“ gimnazijoje atidengta paminklinė lenta. 2002 metų gegužės 2 dieną Kauno rajono Čekiškės vidurinei mokyklai suteiktas Prano Dovydaičio vardas. 1995 metais išleistas pašto ženklas „P. Dovydaitis“.

Net keturių vidurinių mokyklų bendra konferencija apie Prano Dovydaičio gyvenimą ir darbus įvyko šiemet lapkričio 10 dieną Čekiškėje, paminėjimas organizuotas kultūros darbuotojos Marijos Klimavičienės Višakio Rūdoje.

Ramybė mišku apsupty

Runkių kaimas, kuriame gyveno darbštūs ir tvarkingi ūkininkai, gimė ir užaugo visoje šalyje gerbiami žmonės, yra (buvo) Kazlų Rūdos ir Lekėčių miškų masyve (apie 50 tūkstančių hektarų ploto), aštuonis kilometrus į šiaurę nuo Kazlų Rūdos ir penkis kilometrus į rytus nuo Višakio Rūdos. Žmonės čia gyveno, „kovojo“ su mišku – roviė kelmus, plėtė savo sklypus, dirbo žemę. Pavadinimas kilęs iš

dytos žuvies dėžėse po 80 kilogramų mus stebino: nesvarbu, kokia žuvis viduje, stambus užrašas „RYBA“ (žuvis) ir viskas. Valgė žuvį visi aplinkiniai ilgai, kad nesugestų, ir kiaules šerė – sako, tada gražūs raumenukai lašiniuose atsiranda. Ir į Kauną vežėmės žuvį.

Antrą kartą mus „išvadavus“ Karaliaučiaus puolimui čia ruošėsi 3-iojo Baltarusijos fronto daliniai. Bet galiausiai ilgam įsikūrė 108-ojo desantinio pulko daliniai. Jie darė „tvarką“ ne tik Europoje, bet ir Afganistane, kur per vieną naktį išpjovė komunistų (ne tokių) vadovybę. Jie čia buvo iki paskutinės dienos – 1993 metų rugpjūčio. Priverstinai iškeldino visus gyventojus, įrengė karinį aerodromą. Objektą priiminėjo pats maršalas Ustinovas – sovietų gynybos ministras. Ar ne jį Kremliaus aikštėje tuo mažučiu „SESLA“ lėktuvėliu nuvertė vokietukas? Paskutinę sodybą – Adelės Zemaitytės-Urbanavičienės – nugriovė 1976 metais.

Paminklas sunaikintam kaimui

Trys Dovydaičiai: inžinierius Jonas, Antano, kurio čia ir gimtinė, inžinierius Rimantas ir dr. Vytautas, Juozo (okupantų nužudyto 1945 metais) sūnūs iš Tabariškių, sumastė, organizavo ir savo lėšomis pastatė paminklą sunaikintam kaimui.

(keliamo į 7 psl.)

Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia sąrašą asmenų, pretenduojančių į Kario savanorio ir Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą

(Tęsinys)

Klemensas Pijus Agintas (Agentas), g. 1925 m. (po mirties), A-656, partizanų ryšininkas, Tauragės aps. Vainuto valsč., 1945–1946-06.

Vincas Ambrazevičius, g. 1920 m., (po mirties), A-712, partizanas, Alytaus aps. Jiezo valsč., Dainavos apyg. Dzūkų rinktinė Vytenio grupė, 1945–1951 m.

Vladas Amšiejus (Amšėjus), g. 1925 m., (po mirties), A-718, partizanas, Varėnos aps. Merkinės valsč., Dainavos apyg. Šarūno rinktinė Juozapavičiaus grupė, žuvo 1949-11-14.

Kazys Andrašiūnas, (po mirties), A-722, partizanas, Telšių aps., žuvo 1945-06-26.

Jonas Andrejauskas, g. 1918 m., (po mirties), A-723, partizanas, Tauragės aps. Švėkšnos valsč., Kęstučio apyg., 1945–1945-07-25.

Izidorius Andrianas (Andrijanas, Andriūnas), g. 1912 m., (po mirties), A-724, partizanas, Rokiškio aps. Obelių valsč., žuvo 1945-07-03.

Juozas Andrijauskas, g. 1924 m., (po mirties), A-726, partizanas, Mažeikių aps. Tirkšlių valsč., Žemaičių apyg. Gečo būrys, žuvo 1949 m.

Juozas Andrijauskas, g. 1928 m., (po mirties), A-727, partizanas, Trakų aps. Onušio valsč., Dainavos apyg. Dzūkų rinktinė Geležinio Vilko grupė Siaubo būrys, žuvo 1949-12-26.

Jurgis Andrijauskas, g. 1924 m., (po mirties), A-728, partizanas, Anykščių aps. Stakių k., Vytauto apyg. Jovaro būrys, 1944–1946 m.

Steponas (Stepas) Andrijauskas, (po mirties), A-729, partizanas, Plungės aps. Žvirblaičių k., žuvo 1947-04-07.

Valerijonas Andrijauskas, (po mirties), A-730, partizanas, Rokiškio aps. Kamajų valsč., Vytauto apyg., žuvo 1946-11-11.

Leonas Andriukonis (Andrikonis), (po mirties), A-731, partizanas, Širvintų valsč. Tarančiškių k., žuvo 1944 m.

Jonas Andriulevičius, g. 1921 m., (po mirties), A-732, partizanas, Alytaus aps., Dainavos apyg., žuvo 1945-11-17.

Pranas Andriulevičius, (po mirties), A-733, partizanas, Alytaus aps., Dainavos apyg., žuvo 1945-07-28.

Jonas Andriulionis, (po mirties), A-734, partizanas, Trakų aps. Onušio valsč., žuvo 1945-01-30.

Alfonas Andriūnas, g. 1927 m., (po mirties), A-735, partizanas, Ukmergės aps. Deltuvos valsč., Didžiosios Ko-

vos apyg. Plieno rinktinė, žuvo 1945 m.

Jonas Andriušis (Andriušas), g. 1931 m., (po mirties), A-736, partizanas, Marijampolės aps. Kazlų Rūdos valsč., Tauro apyg., žuvo 1950-08-19.

Julius Andriuškevičius, g. 1930 m., (po mirties), A-737, partizanas, Utenos aps. Vyžuonų valsč., Vytauto apyg. Liūto rinktinė Aro būrys, 1945–1946 m.

Stasys Andriuškevičius, g. 1920 m., (po mirties), A-739, partizanas, Alytaus aps. Alytaus valsč., Dainavos apyg. Dzūkų rinktinė Kęstučio grupė, žuvo 1946-11-13.

Vaclovas (Vacius) Andriuškevičius, g. 1916 m., (po mirties), A-738, partizanas, Alytaus aps. Krokialaukio valsč., Dainavos apyg. Dzūkų rinktinė Kęstučio grupė, žuvo 1946-11-13.

Vytautas (Vyta) Andriuškevičius, g. 1929 m., (po mirties), A-742, partizanas, Lazdijų aps. Rudaminos valsč., Dainavos apyg. Šarūno rinktinė Mindaugo tėvūnija, 1950–1952 m.

Zigmas Andriuškevičius, g. 1928 m., (po mirties), A-740, partizanas, Alytaus aps., Dainavos apyg. Dzūkų rinktinė Margio grupė, žuvo 1946-10-05.

Vytautas (Vyta) Anglinskas (Aglinskas), g. 1922 m., (po mirties), A-743, partizanas, Kauno aps. Pakuonio valsč., Tauro apyg. Geležinio Vilko rinktinė Viesulo būrys, 1944–1945 m.

Česlovas Aniūkštis, g. 1923 m., (po mirties), A-744, partizanas, Širvintų aps. Musninkų valsč., Didžiosios Kovos apyg. Žalio Velnio rinktinė Šerno būrys, žuvo 1945-02-06.

Alfonas Antanaitis, g. 1922 m., (po mirties), A-745, partizanas, Panevėžio aps. Krekenavos valsč., Vyčio apyg. Vytenio būrys, 1944–1945 m.

Kazimieras Autukevičius, g. 1934 m., A-787, ryšininkas, Ukmergės aps. Gelvonų valsč., 1946–1948 m.

(Bus daugiau)

Atsiliepiamus apie šiuos pretendentes galite siųsti adresu: Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino pr. 40/1, LT-01110 Vilnius. Teirautis tel. (8 5) 231 4157.

Komisijos pastaba. Sąrašas skelbiamas remiantis Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos darbo reglamento 8 punktu: „Prendentai į Kario savanorio ir Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą skelbiami spaudoje“.

Pagerbtas nužudytas signataras prof. Pranas Dovydaitis

(atkelta iš 6 psl.)

Čia buvo dvylika sodybų ir šeimų. Gyveno sėkmingai 67 žmonės. Ir čia, ramiame kaip Dievo užantis, kaime sovietų genocidas 1945–1948 metais išretino kaimą taip, kad nepaliesita išliko tik viena šeima. Ištremtųjų sodybos buvo perkeliamos ar šiaip nusiaubiamos. Vėliau kaimą baigė griauti kariškiai.

Antanas Dovydaitis, paveldėjęs iš tėvo Motiejaus tėviškę, išplėtė ūkį iki 29 hektarų, perstatė namus, įsigijo žemės ūkio mašinų. Šeima buvo darni, nebuvo vietos degtinei, tabakui ir kortoms, bet visus metus ateidavo katalikiški laikraščiai ir žurnalai (užkrėtė tėvų pavyzdys!). Parapijos bažnyčioje jie buvo žinomi giedoriai. Antanas dainavo pirmosiose Lietuvos dainų šventėse Kaune. Užaugo devyni vaikai. Visi mokėsi. Dėl rasto ginklo 1941 metais Antanas buvo suimtas, įkalintas, bet karui prasidėjus išsilaisvino. 1946 metų vasario 18 dieną šeima išvežta į Sverdlovsko srities Severouralsko rajoną, bet tik žmona su trimis vaikais. Likusieji išsislapstė, padėjo ištremtiesiems. Grįžo 1957 metais be teisės gyventi Lietuvoje, bet išsilaukė pas saviškius.

Sodyboje įsikūrė Kazlų Rūdos miškų ūkis, bet greitai viską perėmė kariškiai. Pastatose laikė savo kiaules, šeriamas maisto atliekomis, – čia buvo jų aukso gysla. Neprižiūrėti pastatai griuvo. Uliodami sudegino puikią devynių kambarių trobą.

Pupių šeima turėjo 27 hektarus žemės, iki 1945 metų gyveno devyni žmonės, tarp jų – Vinco Pupiaus brolis Motiejus. Kazlų Rūdos miškuose jau pasirodė pirmieji Lietuvos partizanai. Už jų rėmimą – areštai ir trėmimai. 1945 metų vasario 2 dieną sovietų saugumiečiai nušovė miško žvalgą (girininkijoje tokios pareigos) Motiejų. Rugpjūčio 24 dieną Salomėja, kaip partizanų ryšininkę, areštavo ir nuteisė 10 metų kalėti. 1947 metais visa Pupijų šeima ištremta į Tiumenės sritį. Grįžę 1958-aisiais namų neberado, išsiskirstė kas sau, kur darbo rado.

Šaunčiausia šeimoje buvo Marcelė. 1948 metais ji pabėgo iš Sibiro tremties ir tapo partizane. Deja, 1949 metais

ją areštavo, nuvežė į Kengyro konclagerius. 1954 metais dalyvavo didžiausiam ir baisiausiame politinių kalinių sukilime, trukusiam 40 parų, kai tankais žiauriausiai buvo trauškomi žmonės. Sukilime dalyvavo apie 9 tūkstančiai kalinių. Sukilimo metu susipažino su tremtiniu Adolfu Diliu. Grįžusi 1957 metais už jo ištekėjo, apsigyveno Kaune. Užaugino du sūnus Kęstutį ir Vytautą. Numatyta su naikinti šeima – gyva, bet vietoj namų – apžėlęs miškas žemės lopinėlis ir skambios Pupių dainos.

Juozas, Antanas ir Vincas Žemaičiai. Juozas turėjo aštuonis vaikus, 22 hektarus žemės. Duktė Agota tvarkė ūkį iki 1948 metų ištrėmimo Sibiran. Grįžo 1956 metais. Trobesių neberado. Netekę sūnių buvo, augino sesers N. Sedžienės vaikus Oną ir Kęstutį. Ona ištremta į Sibirą 1948 metais kartu su kaimynės Urbanavičienės šeima. Netyčiom. Užėjo ir išvežė kartu, bet vagonė susitiko su savo šeimos nariais, nors jie gyveno kitame, Senažiškių, kaime. Atsidūrė Maklakove.

Antanas – viduryje kaimo, kaip branduolys su 30 hektarų, kuriuos pasidalijo su broliu Vincu. Gausi šeima. Antano ūkį paveldėjo sūnus Vincas. Buvo savanoris, kovojo prieš lenkus ir bolševikus. Baigęs kursus dirbo policijoje. Užaugino tris vaikus. Areštuotas 1944-aisiais, nuteistas 10 metų. Grįžo 1954 metais.

Vinco šeimoje – penki vaikai. Adelė – ūkio paveldėtoja, ištekėjo už Jono Urbonavičiaus. Už partizanams priešišką veiklą ir palankumą sovietams jis 1945 metais dingo be žinios. Tačiau Adelė su dviem dukterimis 1948 metais ištremta į Maklakovą. Grįžo 1958 metais, bet namų nerado, Atakli buvo, pasistatė naujus ir gyveno iki 1976 metų. Nugriovė juos kaime paskutinius...

Jonas Uosaitis turėjo aštuonis hektarus žemės, tris sūnus: Antaną, Vytautą ir Nikodemą. Vytautas ištremtas 1948 metais, grįžo 1958 metais.

Senieji Uosaiciai Ona ir Jonas iš kaimo ištremti patys pirmieji dar 1945 metais į Krasnojarsko sritį. Uosaitienė parbėgo ir išsislapstė. 1956 metais ji namus grįžo Uosaitis.

Jurgis Bacevičius turėjo

septynis hektarus žemės, du sūnus ir šešias dukteris. Jurgis areštuotas 1945 metais, mirė Archangelsko kalėjime. Ona ištremta į Krasnojarsko sritį 1948 metais su dviem mergaitėmis. Grįžo 1957 metais. Vyriausias sūnus Juozas – Tauro apygardos Kęstučio rinktinės partizanas Briedis. Žuvo 1948 metų sausio 6 dieną prie Veiverių.

Natalija ir Jurgis Černeckiai iš tėvo Antano Žemaičio kaip kraiti gavo šešis hektarus žemės. Užaugino keturis sūnus. Tremties išvengė.

Marijona Naudžiūtė, Uosaitienės sesuo, bežemė, augino dukterį Salomėją.

Putula – seniokas, bežemis, jį prižiūrėjo duktė.

Sartienė su sūnumi Pijušu, neseniai vedusiu. Jis talkino partizanams ir žuvo mūšyje ties Raudonplynės durpynu...

Palukaičiai turėjo 15 hektarų žemės, užaugino tris sūnus. Prieš karą ūkį pardavė pulkininkui Alantai, kuris čia iširengė vasarvietę. Bet kariškį taip paveikė sovietų armijos įvedimas, kad po infarkto mirė Kauno karo ligoninėje. Žmona augino du sūnus.

Buvo kaimas, nėra kaimo... Liko tik požeminiai blindai, tuneliai. Betonas, betonai. Dar auga senos obelys, po kuriomis stovi akmuo – paminklas.

Stasys DOVYDAITIS

Skelbimai

Gruodžio 7 d. (penktadienį) 15 val. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos būstinės salėje įvyks LPKTS Kauno filialo ataskaitinė konferencija. Galėsite sumokėti nario mokestį, knygynėlyje įsigyti knygų, užsiprenumeruoti „Tremtinį“.

Koncertuos Kauno buvusių tremtinių choras „Ilgesys“ (vadovė Bronė Paulavičienė). Kviečiame dalyvauti.

Gruodžio 13 d. (ketvirtadienį) 17 val. Kauno igulos karininkų ramovėje (Mickevičiaus g. 19) LDK Birutės karininkų šeimų moterų sąjungos Kauno draugija nuoširdžiai kviečia į tradicinę Advento popietę „Sakalėli, sierasai“. Dainas ir šokius, burtus ir žaidimus atliks mokytojos ekspertės Alvydos Česienės vadovaujami KTKC tautinės muzikos ansambliai „Ratilėlis“, „Dailingė“, „Šilo“ pradinės mokyklos mokiniai bei Martyno Mažvydo pagrindinės mokyklos kudirkačiai.

Gruodžio 18 d. (antradienį) 15 val. LPKTS salėje (Laisvės al. 39) 1941-ųjų tremtinys inžinierius Romualdas Zubinas skaitys paskaitą „Mūsų ikimindauginė praeitis ir mūsų pranašystė“. Taip pat bus pristatytos R. Zubino knygos „Perkūnas“, „Per praeitį į ateitį“, „Pažadinta praeitis“ bei „1941-ųjų tremtinio metraštis“. Galėsite įsigyti knygų.

Įėjimas nemokamas. Kviečiame dalyvauti.

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Valerijonas
Simonavičius
1927–2012

Gimė Biržų aps. Pabiržės valsč. Kuo-
jeliškių k. 1945 m. ištremtas į Komiją.
1959 m. grįžo į Lietuvą. Gyveno ir dirbo
Rokiškyje.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.
LPKTS Rokiškio filialas

Stasė Virbickaitė-Povilaitienė 1929–2012

Gimė Žagarėje, amatininkų Teklės ir Antano Virbickų šeimoje, auginusoje du sūnus ir tris dukteris. Mokėsi Žagarės gimnazijoje. 1948 m. kartu su tėvais buvo ištremta į Irkutsko sritį. Tremtyje baigė medicinos seserų kursų. 1957 m. grįžo į gimtąją Žagarę, tačiau su tremtinės „etikete“. Laimei, atsirado gydytojas, kuris ją priėmė į savo kolektyvą. Daugiau nei 30 metų ji dirbo Žagarės ligoninėje. Prasidėjus Atgimimui, aktyviai dalyvavo renginiuose, buvo TS-LKD narė.

Buvusių politinių kalinių ir tremtinių kolektyvas

Vincas Deveikis 1935–2012

Gimė Linkaičių k. Kražių valsč. ūkininkų šeimoje. Anksti neteko mamos. Kadangi buvo vyriausias šeimoje, teko rūpintis jaunesniais broliukais ir sesutėmis. 1951 m. kartu su tėvu buvo ištremti į Krasnojarsko sr. Užursko r. Ten dirbo sunkius darbus, sukūrė šeimą. Į Lietuvą grįžo 1958 metais. Dirbo autotransporto įmonėje vairuotoju. Kartu su žmona užaugino sūnų ir

dukterį. Buvo aktyvus LPKTS Kuršėnų filialo narys.

Palaidotas naujosiose Kuršėnų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną ir dukterį su šeimomis, artimuosius.

LPKTS Kuršėnų filialas

Atsiliepkite

Norėčiau sužinoti apie politinio kalinio **Tautvilio KAVALIAUSKO**, 1962 m. tardyto KGB rūmuose ir nuteisto už antisovietinę veiklą 10 metų griežtojo režimo kolonijoje, tolesnį likimą. Kiek žinau, mano jaunystės laikų bičiulis gimė 1939 m. Kupiškio r. Iki suėmimo gyveno Vilniuje, Malūnų g., dirbo ENIMSe. Su jo baudžiamąja byla turėjau progos susipažinti lapkričio 26 d. Lietuvos ypatingojo archyvo skaitykloje. Tačiau daugiau jokių duomenų apie tolesnę jo dalią tuose dokumentuose neaptikau, išskyrus pastabą dokumentų apraše apie jo reabilitavimą 1991 m.

Ką nors žinančiuosius prašyčiau pranešti tel. **8 620 96310 Danutei Angelinai Šaduikienei**.

Iš anksto dėkoju.

ISSN 2029-509X

Leidėjas LPKTS

Tremtinys

LPKTS puslapis internete: <http://www.lpkts.lt>

Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. Nr. LT18 70440600 0425 8365, AB „SEB“ bankas.

Redaktorė

Jolita Navickienė

Redakcija:

Dalia Maciukevičienė,
Vesta Milerienė,

Mūsų adresas: Laisvės al. 39,

LT-44309, Kaunas, tel. (8 37)

323 204, faksas (8 37) 323 214.

Indeksas 0117.

El. paštas:

tremtinys@zebra.lt

Projektą „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekčių atspindžiai“ remia

Spausdino spaustuvė UAB „Rinkos aikštė“, Jovainių g. 41, Kėdainiai

Ofsetinė spauda 2 sp. lankai.

Kaina 1,75 Lt

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Tiražas 2870. Užs. Nr.